

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief? / Waarom nu voorgelegd?

Met ingang van 2022 is de gemeente verantwoordelijk voor de nieuwe Wet inburgering, Wi 2021. Daarnaast is de gemeente nog verantwoordelijk voor de vorige stelsels, Wi 2007 en Wi 2013. Jaarlijks rapporteert het college over de Rotterdamse Aanpak Inburgering via de Rotterdamse monitor inburgering.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Coalitieakkoord 'Eén Stad' (2022 – 2026)
- Rotterdamse Aanpak Inburgering (november 2021)¹
- Actieprogramma Relax. Dit is Rotterdam (2019 – 2022)

Toelichting:

De Rotterdamse monitor inburgering 2022 ligt voor u. De monitor beschrijft op hoofdlijnen de uitvoering van de Rotterdamse opgave inburgering. Alle basiselementen om participatie in de samenleving te ondersteunen, zijn onderdeel van de Rotterdamse werkwijze: wonen, begeleiding, inburgering en werk en of onderwijs. Voorheen heette deze monitor de Rotterdamse monitor statushouders.

Nieuwe Wet inburgering 2021 (Wi 2021)

Op 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering (Wi 2021) ingegaan. Gemeenten zijn, met de nieuwe Wet inburgering, verantwoordelijk voor een integraal aanbod op inburgering en krijgen hierdoor de regierol in de uitvoering van het nieuwe stelsel.

De Rotterdamse werkwijze zet in op dat inburgeraars kunnen meedoen in de samenleving en zo snel mogelijk de Nederlandse taal beheersen. Elkaar verstaan is een voorwaarde voor samenleven en het opbouwen van een netwerk.

¹ Per 2023 gaat de Rotterdamse Aanpak Inburgering verder als de Rotterdamse opgave inburgering.

Zo houden inburgeraars regie over hun eigen leven en kunnen ze terecht bij een netwerk dat breder is dan hun eigen gemeenschap. De nieuwe wet heeft als doel iedereen mee te laten doen aan de samenleving, liefst via betaald werk. De inzet van de inburgeraar, de overheden en andere (maatschappelijke) partners is erop gericht dit te bereiken. De nieuwe wet kent een hoge ambitie vergeleken met het vorige inburgeringsstelsel. Participatie is het hoofddoel en het vereiste taalniveau is verhoogd van A2 naar B1. Samenwerking tussen de inburgeraar, de overheden en partners is cruciaal om deze doelen te bereiken.

De Rotterdamse opgave inburgering, die in november 2021 is aangeboden (21bb14516), geeft invulling aan de nieuwe wettelijke taken en de bijbehorende verantwoordelijkheden. Dit document geeft de complete beschrijving van de visie op en de uitvoering van de wet. Hoewel het nieuwe stelsel alleen geldt voor inburgeraars die vanaf 1 januari 2022 inburgeringsplichtig zijn geworden, biedt de gemeente ook begeleiding aan inburgeraars die onder Wi 2007 en Wi 2013 vallen.

Rotterdam streeft ernaar de nieuwe wet op een goede en effectieve manier uit te voeren; dat is goed voor inburgeraars en goed voor de stad. Daarom laten we door de Erasmus Universiteit en de afdeling onderzoek van de gemeente Rotterdam een onderzoek doen naar de effectiviteit van de Rotterdamse werkwijze. De uitkomsten laten zien dat de uitvoering van de nieuwe wet opstartproblemen heeft gekend maar men positief terugkijkt op de wijze waarop knelpunten opgespoord en aangepakt zijn. Tegelijkertijd wijst het onderzoek op belangrijke punten die de komende tijd onze aandacht vragen en gebruiken we dit om onze werkwijze waar nodig aan te passen en te verbeteren. Het is een vierjarig onderzoek en er verschijnen meerdere tussenrapportages. Via [deze link](#) is de eerste uitgebreide tussenrapportage van het onderzoek te lezen. Dit deel van het onderzoek heeft in het najaar van 2022 plaatsgevonden. Op dat moment was de uitvoering van de nieuwe wet net gestart. Voor betrokken partijen betekent dit dat zij bezig zijn met het in praktijk brengen, ontwikkelen en aanpassen van de nieuwe werkwijze. Dit onderzoek helpt daarbij om zo tot een goede uitvoering te komen.

Rotterdamse monitor inburgering 2022

De monitor geeft de resultaten en mijlpalen die op verschillende terreinen in 2022 zijn bereikt goed weer. De monitor is gebaseerd op kwantitatieve gegevens en brengt de voortgang van de Rotterdamse opgave inburgering over het jaar 2022 feitelijk in kaart. De monitor bevat geen financiële verantwoording, want deze verloopt via de P&C cyclus.

Het algemene beeld is dat Rotterdam opstartproblemen heeft gekend maar op de goede weg is met het in praktijk brengen van de Rotterdamse opgave inburgering. De gemeente kent Rotterdamse inburgeraars en lokale samenwerkingspartners zoals onderwijs, werkgevers, taalaanbieders, woningcorporaties en maatschappelijke organisaties. Hierdoor wordt betere ondersteuning en begeleiding aan geboden met positief effect. Een voorbeeld is dat de leerroute B1 voor statushouders nu ook in de avond wordt aangeboden zodat inburgering en werken beter te combineren is. Een ander voorbeeld is de pilot 'Vroege Start'; er wordt al gestart met inburgering als een statushouder nog in de opvang verblijft in Rotterdam. Ondanks tegenvallers en uitdagingen, zoals negatieve effecten van corona en administratieve vertragingen bij het rijk, heeft de Rotterdamse inburgering een goede start gemaakt in 2022 om komende jaren op verder te bouwen.

De belangrijkste bevindingen zijn:

Wonen

- Door de inzet van verschillende partijen is het, ondanks de grote druk op de sociale huurwoningmarkt, gelukt om in 2022 de **wettelijke taakstelling huisvesting** van statushouders die aan Rotterdam zijn gekoppeld ruimschoots te **realiseren**. De taakstelling voor 2022 was om 861 personen te huisvesten. Rotterdam heeft 958 personen gehuisvest. Dat is 97 personen meer dan de taakstelling. Dit aantal wordt in mindering gebracht op de taakstelling van 2023. Voor geheel 2023 is het totaal aantal te huisvesten personen 1.748.²
De woningcorporaties hebben in 2022 het merendeel van het aantal statushouders gehuisvest. Daarnaast is huisvesting gerealiseerd in woningen van particuliere verhuurders en in panden die via leegstandsbeheerders worden verhuurd.

Uitvoering nieuwe wet

- Bij aanvang van Wi 2021 was sprake van **vertraging** in de uitvoering hiervan bij alle gemeenten. Dit kwam omdat op verzoek van het ministerie van SZW, DUO eind januari 2022 het proces van vaststellen van de inburgeringsplicht tijdelijk heeft stopgezet. Vanaf 1 januari 2022 ontvingen ruim 300 personen in het hele land een brief van DUO dat zij inburgeringsplichtig zijn onder de Wet inburgering 2021. Voor een deel van deze mensen was dat ten onrechte, want zij vielen onder de wet uit 2013. DUO heeft dit gecorrigeerd en het proces per 1 maart 2022 hervat voor de doelgroep gezinsmigranten. Vanaf 25 maart 2022 is het proces hervat voor de doelgroep statushouders. Dit betekende voor alle gemeenten een vertraging van de uitvoering van de nieuwe wet.
- In 2022 zijn in totaal 140 statushouders gestart met een **inburgeringsleerroute** die de gemeente inkoopt (90 personen B1-route, 20 Zelfredzaamheidsroute en 30 Onderwijsroute). In 2022 zijn ook de eerste avondgroepen gestart zijn. Statushouders die al werk hebben, kunnen op deze manier zowel inburgeren als werken. Het aantal statushouders dat een leerroute volgt, is niet gelijk aan het aantal dat is gehuisvest, omdat een deel van de gehuisveste statushouders onder Wi 2013 valt. Daarnaast moeten statushouders die onder het stelsel Wi 2021 vallen, na huisvesting eerst de brede intake volgen (leerbaarheidstoets maken, assessment en de Rotterdamse Taalstart doorlopen). Daarna kunnen zij aan de leerroutes beginnen. Ook de vertraging bij DUO in het eerste kwartaal heeft voor een latere start met de leerroutes gezorgd.

Bijstand

- In 2022 zijn 483 huishoudens statushouders **uit** de uitkering **gestroomd**. 70% stroomt uit door inkomsten uit reguliere arbeid en het starten met een studie of opleiding. Dit is mede te danken aan de inzet van meer capaciteit en gespecialiseerde consultants die de inburgeraars hierbij begeleiden en ondersteunen. In 2021 zagen we dat het aantal statushouders met een

² De wettelijke taakstelling huisvesting voor 2023 is 1.795. Omdat we in 2022 97 personen meer hebben gehuisvest dan de taakstelling, wordt dit aantal voor de Rotterdamse taakstelling voor 2023 in mindering gebracht. Daarnaast is er nog sprake van 50 te herhuisvesten statushouders. Dus het totaal aantal te huisvesten personen is 1.748.

bijstandsuitkering toenam door corona. Dit heeft zich voortgezet in 2022. In 2022 is het aantal statushouders met een bijstandsuitkering gestegen van 2.921 (2021) naar 3.118, verdeeld over 2.370 huishoudens.

In 2022 moest Rotterdam meer statushouders huisvesten (a.g.v. taakstelling van het rijk). Dit had ook tot gevolg dat de instroom (605 uitkeringen) groter is dan de uitstroom (483 uitkeringen). De verwachting is dat ook de komende jaren gemeenten meer statushouders moeten huisvesten. We zien verder dat het aantal statushouders dat **parttime werkt**, is **gestegen** van 1.207 (2021) naar 1.328. Dit aandeel neemt de laatste jaren toe en dat zien wij als een gunstige ontwikkeling. Hierdoor kunnen statushouders naast hun inburgeringstraject werken, al dan niet in deeltijd. Daarmee vergroten zij ook de kans dat zij na de inburgering fulltime aan de slag kunnen.

- Van de totale instroom in de bijstand in 2022 is 8,3% statushouder. Bij jongeren (onder de 27 jaar) is het aandeel groter, namelijk 13%. Het aandeel statushouders is nu 7,2% van het totale bijstandsvolume. Van het totale bijstandsvolume onder de 27 jaar is dit 18,9% statushouder. De corona-periode is hier een belangrijke oorzaak van; in 2022 is een groot deel van "reguliere jongeren" weer vlot uitgestroomd naar werk. Dit geldt niet voor de complexere groep statushouders. De verwachting is dat het aantal statushouders dat afhankelijk is van de bijstand verder zal groeien door de verwachte hogere toestroom, de complexiteit van de doelgroep ten opzichte van het reguliere bestand en de beschikbaarheid van budget.
- De vertraging bij DUO, de corona - periode en de hogere taakstelling vanaf 2021 vroegen zowel van de statushouders, gezinsmigranten als van de gemeente en onze partners veel flexibiliteit in hun manier van werken en extra inzet om de resultaten en doelen te behalen.

Ondanks opstartproblemen, tegenvallers en uitdagingen, zoals negatieve effecten van corona en administratieve vertragingen bij het Rijk, heeft de Rotterdamse inburgering een fundament gelegd in 2022 om komende jaren de aandachtspunten en uitdagingen waar we met een verwachte toenemende instroom voor staan, het hoofd te bieden.

In bijgevoegde monitor leest u de resultaten en ontwikkelingen van de Rotterdamse opgave inburgering 2022.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Rotterdam blijft de aanpak inburgering voortzetten. Door de hogere taakstelling in 2023 en doordat de nieuwe wet veel vraagt van de uitvoering, moeten mogelijk keuzes worden gemaakt inzake de intensiteit waarmee statushouders en gezinsmigranten in Rotterdam kunnen worden ondersteund in hun ontwikkelmogelijkheden.

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

- Rotterdamse monitor inburgering 2022